

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту». URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
3. Закон України «Про професійно-технічну освіту». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z980103.html
4. Ішук Л.П. Декоративні рослини закритого ґрунту: Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни для студентів агрономічного факультету за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Біла Церква, 2013. 172 с.
5. Ішук Л.П. До питання викладання дисципліни «Квітникарство» у вищій школі // Старовинні парки і ботанічні сади – наукові центри збереження біорізноманіття рослин та охорони історико-культурної спадщини: матеріали міжнародної наукової конференції присвяченої 115-річниці зо Дня заснування Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України (5-7 жовтня, 2011 р., м. Умань). Умань: Видавець «Сочинський», 2011. С. 279-281.
6. Ішук Л.П. З досвіду проведення практичних занять з «Квітникарства» на виробництві // Сучасні проблеми ведення сільського господарства та підготовки фахівців аграрного профілю: Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Біла Церква, 15 лютого 2018 р.). Біла Церква, 2018. С. 36-37.
7. Ішук Л.П. Квітникарство. Методичні вказівки для проведення навчальної практики (за кредитно-модульною системою організації навчального процесу). Біла Церква, 2011. 36 с.
8. Ішук Л.П. Квітникарство: Методичні вказівки до виконання лабораторно-практичних занять з дисципліни (за кредитно-модульною системою організації навчального процесу). Біла Церква, 2011. 167 с.
9. Ішук Л.П. Колекція багаторічних трав'янистих квітничково-декоративних рослин біостаніонару Білоцерківського національного аграрного університету // Відновлення порушених природних екосистем: Матеріали IV міжнародної наукової конференції (м. Донецьк, 18-21 жовтня 2011 р.). Донецьк, 2011. С. 158-160.
10. Ішук Л.П. Фітодизайн закритого середовища: Методичні рекомендації для студентів агробіотехнологічного факультету ОР «Магістр», спеціальності 206 "Садово-паркове господарство". Біла Церква, 2018. 80 с.
11. Ішук Л.П., Олешко О.Г., Черняк В.М., Козак Л.А. Квітникарство / за ред. канд. біол. наук Л.П. Ішук. Біла Церква, 2014. 292 с.
12. Квітникарство: Програма навчальної дисципліни для підготовки фахівців ОКР «Бакалавр» напряму підготовки 6.090103 «Лісове і садово-паркове господарство» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики та продовольства України / В.М. Черняк, В.П. Кучерявий, Л.П. Ішук, Л.І. Крупкіна, О.Г. Олешко. К.: Аграрна освіта, 2012. 23 с.
13. Концепція організації підготовки магістрів. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS12399.html
14. Положення «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP111341.html
15. Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня освіти ступеня вищої освіти – магістр галузі знань – 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». Введений в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 № 383. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/206-sadovo-parkova%20gospodarstvo-M.pdf>
16. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти ступеня вищої освіти – бакалавр, галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності – 206 Садово-паркове господарство Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 559. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/206-sadovo-parkove-gospodarstvo-bakalavr.pdf>
17. Указ Президента України «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/344/2013>
18. Ishchuk L.P., Kurka S.S., Ischuk G.P. From the experience of training specialists of forestry and landscape gardening // Professional competency of modern specialist: means of formation, development and improvement: monograph. Warsaw: BMT Eridia Sp .z o.o., 2018, P. 285-302.

УДК 378.147:712.4:378.4БНАУ

КРУПА Н.М.

Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТОПІАРНЕ МИСТЕЦТВО» У БІЛОЦЕРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Досвід викладання дисципліни «Топіарне мистецтво» у Білоцерківському національному аграрному університеті показує, що індивідуальні завдання та навчальна практика надають здобувачам вищої освіти можливості набути практичних навичок виконувати роботи з формування рослин відкритого ґрунту за допомогою

переносних шаблонів, формувати елементи топіарного мистецтва з деревно-кущових рослин, проводити догляд за зеленими скульптурами.

Ключові слова: топіарне мистецтво, деревно-кущові рослини, декоративна стрижка, габітус.

«Топіарне мистецтво» – навчальна дисципліна, що є обов’язковим елементом кваліфікації інженера садово-паркового господарства.

Топіарне мистецтво, як прийом зміни габітусу дерев та кущів шляхом примусової стрижки – є невід’ємною частиною історії садово-паркового мистецтва, яке базується на досвіді та знаннях про деревні рослини [1, 2]. Декоративна стрижка – один із логічних методів у бажанні людини кардинально змінити зовнішній вигляд типових дерев, якими вона оточена в повсякденні [3, 6].

Метою роботи є висвітлення власного бачення щодо методики викладання курсу «Топіарне мистецтво» у Білоцерківському національному аграрному університеті.

«Топіарне мистецтво» є професійно-орієнтованою нормативною дисципліною. Згідно навчального плану підготовки ОС «Бакалавр» у Білоцерківському НАУ на вивчення дисципліни виділяється 3 кредити 90 годин: 16 годин – лекційний курс, 32 годин – практичні заняття. Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами тестування в дистанційній системі Moodle. 70 балів – студент отримує за роботу на лекціях, виконання практичних завдань, самостійну роботу та ІНДЗ, 30 балів – за виконання підсумкового тесту.

Метою викладання курсу є теоретична та практична підготовка студентів у галузі фігурної стрижки декоративних рослин.

Основним завданням вивчення дисципліни є використання елементів топіарного мистецтва на різних об’єктах садово-паркового мистецтва з урахуванням особливостей догляду та залежно від їхнього призначення.

Основними темами лекційного курсу є:

- Історія зародження та розвитку топіарного мистецтва.
- Морфологія і аутокологія деревно-кущових та багаторічних трав’янистих рослин, що використовуються у топіарному мистецтві.
- Асортимент дерев та кущів, придатних для формування.
- Теоретичні основи обрізування рослин. Звичайне формування крон та фігурне формування окремих рослин і їх сукупності.
- Форми фігурної стрижки та рекомендовані рослини.
- Обрізування дерев і кущів.
- Створення та формування живих огорож.
- Пальмета, як різновид формового садівництва.

Тематика практичних занять охоплює наступні питання:

- Історичні аспекти зародження та розвитку топіарного мистецтва.
- Морфологічна будова, декоративні якості та особливості розвитку деревно-кущових рослин, придатних до формування.
- Технологія вирощування садивного матеріалу для стрижених форм.
- Технологія створення живоплотів, боскетів та догляд за ними.
- Розрахунок необхідної кількості садивного матеріалу для влаштування топіарних композицій.
- Формувальне обрізування рослин за допомогою переносних шаблонів.
- Асортимент сучасних інструментів та механічних засобів для стрижки рослин.
- Методи діагностики та засоби боротьби із шкідниками та хворобами у топіарних композиціях.

Спеціальність 206 – Садово-паркове господарство має прикладний характер, тому значне місце в навчальному процесі займають практичні заняття на виробництві, навчальні і виробничі практики, під час яких майбутні фахівці набувають практичних навиків у сфері декоративного садівництва, топіарного мистецтва, ландшафтного будівництва [4]. Практичні заняття та навчальна практика з дисципліни проводиться на Біостаціонарі Білоцерківського національного

аграрного університету, що є навчальною, науковою і виробничою базою з підготовки студентів даної спеціальності. Основною метою діяльності біостаціонару є формування колекцій декоративних рослин для використання в навчальному процесі [5].

Під час практичних занять та навчальної практики з дисципліни студенти набувають практичні навички з формування деревно-кущових рослин за допомогою сучасних інструментів та механічних засобів, проводять догляд за зеленими скульптурами, проводять стрижку рослин.

Отже, досвід викладання дисципліни показує, що індивідуальні завдання та навчальна практика надають студентам можливості набути практичних навичок виконувати роботи з формування рослин відкритого ґрунту за допомогою переносних шаблонів, формувати елементи топіарного мистецтва з деревно-кущових рослин, проводити догляд за зеленими скульптурами, оволодіти технологіями формування різних скульптур із трав'янистих та деревних рослин, правильно проводити стрижку рослин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: навч. посібник. К.: Вища школа, 2003. 199 с.
2. Кучерявий В.П., Курницька М.П., Дудин Р.Б. Особливості обрізування деревно-чагарникових рослин. Методичні вказівки. Львів: УкрДЛТУ, 2003. 60 с.
3. Крижанівська Н.Я. Основи ландшафтного дизайну: підручник. К.: Ліра-К, 2009. 218 с.
4. Krupa N.M. Method of teaching the subject "Topiary art" in higher educational staff of Ukraine. International Scientific Conference «Eastern European Studies: Economics, Education and Law» Burgas, Bulgaria. Volume I. June 7-8, 2018.
5. Олешко О.Г. Біостаціонар БНАУ як навчальна, наукова і виробнича база з підготовки студентів напряму "Лісове і садово-паркове господарство" . Агробіологія. 2012. № 8. С. 9-13.
6. Шляхта Я.М. Топіарне мистецтво та живоплоти: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 120 с.